

SUPPLEMENT

TO

The Ceylon Government Gazette,

PART II.

FRIDAY, JULY 4, 1902.

DRAFT ORDINANCE.

MINUTE.

The following Draft of a proposed Ordinance is published for general information :—

An Ordinance consolidating the Law relating to Buddhist Temporalities in this Island.

Preamble.

WHEREAS it is expedient to amend and consolidate the law relating to the regulation and management of the Buddhist Temporalities in this island : Be it therefore enacted by the Governor of Ceylon, by and with the advice and consent of the Legislative Council thereof, as follows :

CHAPTER I.

Preliminary.

Short title.

Commencement.

1 This Ordinance may be cited for all purposes as “ The Buddhist Temporalities Ordinance, 190 ”, and it shall come into operation at such time as the Governor shall appoint, by Proclamation to be published in the *Government Gazette*, and only in such provinces, districts, and sub-districts as hereinafter provided.

Interpretation clause.

2 In this Ordinance, unless the context otherwise requires—

Temple.

“ Temple ” shall mean vihare and dewale, and shall include the Dalada Maligawa.

Incumbent.

“ Incumbent ” shall mean the chief resident priest of a vihare.

Paraveni panguwa.

“ Paraveni panguwa ” shall mean an allotment of land held by one or more hereditary tenants subject to the performance of service or rendering of dues to a temple.

Maruveni panguwa.

“ Maruveni panguwa ” shall mean an allotment of land held by one or more tenants-at-will under a temple, and subject to the performance of service or rendering of dues to a temple.

Trustee.

“ Trustee ” shall include the trustees, or a majority of trustees, elected in terms of section 17, and when more than one trustee is elected under that section, the majority of trustees so elected may have and exercise all or any of the powers, and may perform all or any of the duties, vested in a trustee under this Ordinance.

Governor in Executive Council may exempt any temple from the operation of certain sections of the Ordinance.

3 The Governor may, with the advice of the Executive Council, upon the application of the district committees of the province in which such temple is situate, exempt such temple from the operation of chapter III., sections 17 to 30, of this Ordinance, and with the like advice any such Proclamation revoke.

Division of the island into provinces, districts, and sub-districts.

4 For the purposes of this Ordinance, it shall be lawful for the Governor, with the advice of the Executive Council, by Proclamation to be by him issued and published in the *Government Gazette*, to establish so many provinces as to him may appear expedient, and to divide such provinces into districts and sub-districts, and to declare which of such districts shall be deemed to be the principal district, and with the like advice and in like manner to alter and vary the number and limits of any such provinces, districts, or sub-districts.

CHAPTER II.

District Committees.

District committees.

5 There shall be in each such district a committee to be called "the district committee," to which each of the sub-districts comprised within such district shall return one member, who shall be elected in manner hereinafter provided, and shall hold office for a period of five years and shall be eligible for re-election.

Mode of summoning public meeting for election of district committees.

6 The chief headman of the sub-district, if he is a Buddhist, and, if he is not, then the chief headman of the nearest sub-district who is a Buddhist, shall, as soon as convenient after the coming into operation of this Ordinance, summon a public meeting to be held at a time and place to be determined by him. He shall also, thirty days at least before the time so determined, cause a written notice of such meeting in the Sinhalese language to be affixed to some conspicuous part of each temple within the sub-district, and shall also give due publicity to such notice, by beat of tom-tom or otherwise, on three consecutive days before the day fixed for the meeting.

Qualifications of voters.

7 Every Buddhist priest who shall have been resident within such sub-district for a period of six months or upwards, and every male householder above the age of twenty-one years, and professing the Buddhist religion, within such sub-district, shall be entitled to vote.

Qualifications of candidates for election.

8 In order to be qualified to be elected to serve as a member of the district committee, a person must—

- (a) Be a Buddhist layman ;
- (b) Have been the occupier of a house within the district either as owner or tenant for one year previously to the date of his election ;
- (c) Have completed his twenty-fifth year ;
- (d) Not have been convicted of any infamous crime ;
- (e) Not be a paraveni or maruveni tenant of a temple.

Procedure at election meeting.

9 The headman who shall have summoned the meeting shall either himself preside thereat or appoint by writing under his hand some fit and proper person so to preside. Every person entitled to vote shall personally attend at the time and place appointed, and declare to the president the name of the candidate for whom he votes. The president shall enter the names of the voters for the several candidates in lists to be by him kept for that purpose, and shall at the close of the election publicly declare the name of the candidate for whom the greatest number of votes shall have been recorded, who shall thereupon be deemed to be duly elected, and shall grant to such candidate a certificate under his hand of such his election.

Mode of filling up vacancies.

10 Vacancies in the number of members of district committees shall be filled by election according to the procedure laid down in section 9 for the election of original members. Such election shall be held within three months of the occurrence of the vacancy.

Questions as to right of voters and candidates to be decided by president.

11 If at any election meeting any question shall arise as to the right of any person to offer himself as a candidate, or as to the right of any person to vote for any candidate, the president shall then and there make such inquiry as he may deem requisite, and decide the question himself, and his decision shall be final and conclusive.

District committees to select their own president and to make rules.

12 The district committee elected in manner aforesaid shall select one of their number to be president of such committee, and shall make rules for the following purposes :

Purposes for which rules may be made defined.

- (a) For determining the quorum necessary for the transaction of business ;
- (b) For regulating the time and place of their meetings and the conduct and record of their proceedings ;
- (c) For prescribing the form in which all accounts, statements, and returns incidental to their business and that of the trustees shall be kept : Provided that if any district court shall, under section 25, prescribe the form in which the accounts of the trustees shall be kept, such form and no other shall be adopted ;
- (d) For regulating the management of temple schools ;
- (e) For assessing the proportion in which each temple within the district shall contribute a share of the expenses incurred in carrying out the provisions of this Ordinance ;
- (f) For every purpose necessary to the due exercise of their powers and the performance of their duties under this Ordinance.

Rules to be published in the *Government Gazette*.

13 Such rules shall be published in the *Government Gazette*, and shall thereupon become as legal, valid, and effectual as if the same had been inserted herein, and shall be binding upon and be observed by all parties subject to their operation, all courts, judges, and magistrates shall take judicial notice thereof.

District committee to prepare a register containing certain specified particulars.

14 It shall be the duty of the district committee to ascertain and record in a book to be by them kept for that purpose—

- (a) The name and situation of each temple within the district ;
- (b) The name of the trustee of such temple under this Ordinance ;
- (c) The average annual income for the preceding three years of the offerings made to such temple ;
- (d) The nature, extent, and value of the paraveni and maraveni pangus belonging to such temple ;
- (e) The nature, extent, and value of other lands belonging to such temple, whether held under lease or otherwise ;
- (f) The average annual value at the time of the inquiry of the rents, issues, and profits, other than services actually received by such temple from its lands ; and also the average annual income which the temple would receive from the lands subject to the performance of services to such temple, if such services were commuted ;
- (g) The extent and boundaries of the land required to be reserved for the precincts of each temple, having regard to the convenience of the priesthood and the due performance of religious ceremonies.

Appointment of a commissioner.

15 It shall be lawful for the Governor to appoint as commissioner any competent person to aid the committees in discharging the duties imposed upon them by this Ordinance, and to vest such commissioner with all or any of the powers defined in Ordinance No. 9 of 1872.

District committee may suspend trustee guilty of negligence or misconduct.

Commissioner may dismiss trustee.

Proviso.

16 The district committee shall, whenever it shall be made apparent to them by evidence, which they shall duly record, that any trustee has been guilty of gross negligence or misconduct, suspend such trustee, and forthwith report such suspension, and transmit such evidence to the commissioner, who shall have power to dismiss such trustee and cause another to be elected in his stead in manner provided in section 17; and the decision of the commissioner in regard to such dismissal shall be final and conclusive. Provided always that before such suspension or dismissal the trustee who shall be suspended or dismissed shall be called upon to answer specific charges, which shall be formulated against him, and be allowed an opportunity of defending himself.

CHAPTER III.

Trustees.

Trustees for temples to be elected.

17 When a temple has not been exempted from the operation of this section, there shall be for every such temple not less than one nor more than three trustees, who shall be elected for a term of three years by a majority of the voters resident in the sub-district in which the temple is situated, at a meeting held by the district committee specially for that purpose, and shall be eligible for re-election.

Every such trustee shall give such security and shall receive such remuneration as may be determined by the district committee.

No person, however, who does not possess the qualifications described in section 8 shall be competent either to be elected or to serve as a trustee.

Proviso.

Provided that the principal lay officer of a dewale who has hitherto been styled or called by the title of basnayaka nilame shall continue to hold that title; and the basnayaka nilame now holding office shall be entitled to act as trustee of such dewale for the purposes of this Ordinance, and shall continue to act as such until and unless he retires, or is suspended or dismissed under section 16. In the event of the death, dismissal, retirement, or suspension of a basnayaka nilame of a dewale, a basnayaka nilame shall be elected to such dewale by a majority of the members of the district committee of the district within which such dewale is situate, the ratemahatmayas and koralas, being Buddhists, holding office within the revenue districts in which such dewale is situate, and the basnayaka nilames of dewales situate within such revenue district, at a meeting to be held specially for that purpose. Should such dewale be situate within the revenue district of Kandy, the diyawadana nilame shall also be entitled to vote at such meeting.

Proviso.

Provided further that for the purposes of this Ordinance the trustee of the Dalada Maligawa shall continue to be styled and called by the title of diyawadana nilame, and the person now holding that office and title shall continue to act as trustee of the Dalada Maligawa for the purposes of this Ordinance, or until and unless suspended or dismissed under section 16. On the office of diyawadana nilame becoming vacant by death, suspension, or dismissal, a successor shall be elected by a majority of the members of the district committees of the province and district of Kandy, the ratemahatmayas being Buddhists, holding office within the revenue district of Kandy, and the basnayaka nilames of dewales situate within such revenue district, at a meeting to be held specially for that purpose.

Commutation under Service Tenures Ordinance, 1870, to be paid to trustees. The Dalada Maligawa to be a temple under that Ordinance.

18 Any commutation of the services due by any temple tenants which has been or may hereafter be made under the provisions of "The Service Tenures Ordinance, 1870," shall from the time of this Ordinance coming into operation become due and payable to the trustee of such temple. The Dalada Maligawa shall, for the purposes of "The Service Tenures Ordinance, 1870," be deemed to be a temple, anything in the said Ordinance to the contrary notwithstanding.

Trustee to enforce contracts in favour of, and to recover moneys payable to, temple.

19 All contracts made before the date of the coming into operation of this Ordinance in favour of any temple or of any person on its behalf, and all rights of action arising out of such contracts, may be enforced by the trustee or trustees under this Ordinance as far as circumstances will admit, as though such contract had been entered into with him ; and all persons who at the said date owe any money to any temple or to any person on its behalf shall pay the same to such trustee or trustees, who are hereby empowered to recover the same by action if necessary. All moneys received or recovered by any trustees under this Ordinance shall be held and appropriated by such trustees in manner and for the purposes provided in section 20.

All movable and immovable property and all offerings to vest in trustee.

20 All property, movable and immovable, belonging or in anywise appertaining to or appropriated to the use of any temple, together with all the issues, rents, and profits of the same, and all offerings made for the use of such temple other than the pudgalika offerings which are offered for the exclusive personal use of any individual priest, shall vest in the trustees of such temple, subject, however, to any leases and other tenancies, charges, and incumbrances affecting any such immovable property ; and such issues, rents, profits, and offerings shall be appropriated by such trustees for the following purposes and no other :

Purposes for which trust fund shall be appropriated.

Repair and furnishing of temple and upkeep of temple roads and buildings.

Maintenance of priests and ministerial officers.

Performance of religious services and ceremonies.

Promotion of education.

Relief of the poor and hospitality to priests.

Compensation.

Payment of the expenses of working this Ordinance.

- (a) The proper repair and furnishing of such temple and the upkeep of the roads and buildings belonging thereto ;
- (b) The maintenance of the priesthood and ministerial officers attached to such temple ;
- (c) The due performance of religious services and ceremonies as heretofore carried on, in, or by, or in connection with, such temple ;
- (d) The promotion of education ;
- (e) The relief of the poor in the case of a dewale, and the customary hospitality to priests and others in the case of a vihare ;
- (f) The payment of compensation under sections 36 or 37 ;
- (g) The payment of such share of the expenses incurred in carrying out the provisions of this Ordinance as shall be determined by the district committee ;

Trustee to keep complete and detailed accounts of income and disbursements.

21 It shall be the duty of the trustees to keep complete and detailed accounts—

- (a) Of the offerings made to the temple and of the rents, issues, and profits received by them from the movable and immovable property belonging thereto ;
- (b) Of the disbursements made by them for the purposes defined in section 20.

Accounts to be made up half-yearly and transmitted to district court to examine and, if need be, call upon trustees to verify accounts.

22 Such accounts shall be made up once every half-year, and, with a declaration endorsed at the foot thereof as "true and correct," and signed by the trustees, shall be transmitted by them within thirty days from the end of each half-year to the nearest district court, who shall commission such person as it thinks fit to examine and audit such accounts, and such auditor shall be entitled to such remuneration as the court shall determine.

Auditor may call for vouchers and other documents and require declarations to be made.

23 The auditor so commissioned as aforesaid may by notice in writing require the production before him of all books, deeds, contracts, accounts, vouchers, and other documents which he may deem necessary, and may require any person holding or accountable for the same to appear before him at any such audit and examination or adjournment thereof, and to make and sign a declaration with respect to the same.

Penalty for refusing to produce documents, or making false declaration.

24 If any such person neglect or refuse to produce any such books, deeds, contracts, accounts, vouchers, documents, or papers, or to make or sign such declaration, he shall be guilty of an offence and liable for every such neglect or refusal to a fine not exceeding fifty rupees, and to a further fine not exceeding ten rupees for each day during which the offence is continued after he has once been convicted ; and if any

such person shall wilfully make or sign a false declaration he shall be liable to be prosecuted under section 190 of the Ceylon Penal Code.

Auditor to report to district committee and district court.

25 The auditor shall at the close of his audit and examination send a report in writing, together with all declarations which may have been made and signed before him, to the district committee of such district, and a duplicate of such report to the district court, which may make such order as it shall think proper. Such court shall also have power to prescribe the form in which all trustees of temples within its jurisdiction shall keep their accounts.

If income not duly accounted for, the district committee to hold public inquiry, and, if necessary, cause the prosecution of trustees reasonably suspected of breach of trust.

26 If the issues, rents, profits, and offerings shall not be duly accounted for as required in section 21, it shall be the duty of the district committee to hold such public inquiry as they may think fit, and, if need be, direct the prosecution of any trustee who may reasonably be suspected of having committed a breach of trust.

Power of trustees to demise temple lands.

27 It shall be lawful for the trustees from time to time or at any time, with the sanction of the district committee, and for such rent and subject to such conditions as they shall deem reasonable, to demise for any terms not exceeding fifty years, all or any of the lands vested in them under the provisions of this Ordinance, save and except such garden and chena lands as may be reserved for the use of the paraveni pangu tenants at the discretion of the said committee. The sanction of the district committee required by this section shall in every case be in writing, certified under the hand of the president of such committee.

Proviso.

Provided that whenever any trustees shall, with the consent of the district committee, be desirous of demising any land for a period of more than twenty years, the sanction of the district judge of the district in which such land is situate shall first be had and obtained by them for that purpose.

Proviso.

Where no trustees have been appointed, the incumbent shall not demise any lands belonging to the temple without the sanction in writing of the district committee; and when the lease is for a period exceeding twenty years, the sanction of the district judge of the district in which such land is situate shall also be necessary as in the case of a lease by trustees.

Duty of incumbent to furnish information to trustee and president of district committee.

28 It shall be the duty of an incumbent to furnish to the trustees of the temple and to the president of the district committee, when called upon to do so, all such information as they may possess regarding (1) the annual income of the temple from the offerings made to such temple; (2) the nature, extent, and value of paraveni and maraveni pangu and other lands belonging to such temple; and (3) the monthly or annual value of the rents, issues, and profits of each and every land belonging to or held by such temple by virtue of any title whatsoever.

Penalty for giving wrong information or obstructing trustee.

29 Any incumbent who, without just cause, withholds from the president of the district committee or the trustees of the temple any information required to be given by the last preceding section, or who wilfully gives to such trustees or president false information regarding the same, or who retains possession of any property vested in trustees under the provisions of this Ordinance, or wilfully obstructs any trustee or causes any trustee to be obstructed in the discharge of his duties, shall be guilty of an offence, and be liable on conviction to a fine not exceeding five hundred rupees.

Trustee may sue and be sued, but shall not be personally liable in costs.

30 It shall be lawful for the trustees to sue under the name and style of "trustees of (name temple)" for the recovery of any property vested in them under this Ordinance or of the possession thereof, and for any other purpose requisite for the carrying into effect the objects of this Ordinance. They shall also be liable to be sued under the same name and style, but shall not be personally liable in costs for any act *bona fide* done by them under any of the powers or authorities vested in them under this Ordinance.

GENERAL.

CHAPTER IV.

Questions to be decided by committees by a majority of votes. President to have a casting vote.

31 All acts whatsoever authorized or required by virtue of this Ordinance to be done by any district committee shall be decided and done by the majority of members present at any duly convened meeting. Provided that when the votes of the members present in regard to any question shall be equally divided, the president shall, besides his vote as a member, have a casting vote.

Proviso.

32 Any member of committee absenting himself from three consecutive meetings shall *ipso facto* vacate his seat, provided however that the committee may for good and sufficient reasons re-appoint him for the remainder of his term of office.

Further Proviso.

Provided further that it shall be lawful for the district committee, upon good and sufficient reasons shown to them, to permit any trustee to resign his office, and for any member of the district committee to resign his membership.

Neglect of duty by trustee.

33 If any trustee after accepting office shall wilfully neglect to perform any of the duties thereto belonging, he shall be guilty of an offence, and shall on conviction be liable to a fine not exceeding one hundred rupees, or to simple imprisonment not exceeding three months.

Vacancy in office of trustee to be filled up by election.

34 If any person elected as trustee or member of any district committee shall refuse to accept office, or shall resign or die, or shall depart from this island, or shall become bankrupt or insolvent or incapacitated from fulfilling the duties of his office by mental or bodily infirmity or disease, or shall cease to be qualified as required by this Ordinance, then, in the case of such trustee or of any trustee who shall be dismissed under section 16, another trustee shall be forthwith elected in his stead in manner provided in section 17, and in the case of such member the district committee shall cause to be elected another member in his stead, in accordance with the provisions of this Ordinance for the election of first members of a district committee. Provided that in the case of the refusal to accept office, death, incapacity, disqualification, resignation, suspension, dismissal, bankruptcy, insolvency, or departure from the island of any trustee, it shall be competent for the district committee to make provisional arrangements for the performance of the duties of the office pending the election of a successor, and any person who may be provisionally appointed to act as trustee shall have all the powers and be liable to all the duties of a trustee elected under this Ordinance.

Vacancy in office of committee member to be caused to be filled up.

Proviso.

Power to recover possession of property from a suspended or dismissed trustee.

35 Whenever the trustee of any temple who has been suspended or dismissed from his office under the provisions of this Ordinance shall hold or occupy as such trustee, either directly or through any other person on his behalf, any movable or immovable property belonging to any temple, and shall refuse or neglect to deliver possession of such property to the trustees for the time being of the said temple or any person provisionally authorized by the district committee in that behalf, it shall be competent to such trustees, or to the district committee, or the person provisionally authorized by them, to apply to the district court for a warrant requiring the said trustee to deliver possession of the property to such trustees or to the district committee or other person aforesaid. It shall be competent to such court to issue its warrant to the fiscal or deputy fiscal, and give possession accordingly as if it were a warrant issued in execution of its own decree. And for this purpose the application accompanied by the order of suspension or dismissal duly certified under the hand of the president of the district committee shall be *prima facie* evidence of the facts stated in the said order, and shall be sufficient authority for the court to act as aforesaid.

Notwithstanding vacancy remaining

36 In the case of the refusal to accept office, death, incapacity, disqualification, resignation, bankruptcy, insolvency, or departure from the island of any member of any

committee members shall have power to act.

committee established under this Ordinance, and until the appointment of his successor, the remaining members or member of any such committee shall continue to do all and every the acts, matters, and things necessary for carrying into effect the purposes of this Ordinance, anything which may be prescribed in any rules made under this Ordinance relative to the number of members required to form a quorum at any meeting of such committee to the contrary notwithstanding.

Recovery of property improperly alienated.

37 Whenever the district committee are satisfied that any property belonging to any temple has been heretofore sold, mortgaged, or otherwise alienated to the detriment of such temples, it shall be the duty of the said committee to cause the trustees to institute legal proceedings to set aside such sale, mortgage, or alienation, and to recover possession of such property. Provided that in the absence of collusion between the parties the court in setting aside any sale, mortgage, or alienation shall award to the vendee, mortgagee, or alienee the value of any permanent improvements made by him to or upon such property.

Court may set aside leases.

38 Whenever it is proved to the satisfaction of a competent court that any property of any temple has heretofore been leased—

- (a) For a longer term of years than is consistent with the interests of such temple ; or
- (b) On terms showing an improvident alienation ; or
- (c) For clearly inadequate consideration ; or
- (d) For the private benefit of the lessor or any of his relatives or servants ; or
- (e) With a fraudulent intent

such court shall set aside such lease and restore possession of the property to the trustees entitled to hold the same under this Ordinance.

Proviso.

Provided that when there has been no collusion between the lessor and the lessee in respect of the lease so set aside, the court shall award to the lessee reasonable compensation for permanent improvements to the property effected by him during his tenure of the lease.

Trustee or committee member may be sued in district court for any misfeasance, breach of trust, or neglect of duty by any person interested in a temple.

39 Any person or persons interested in any temple, or in the performance of the worship or of the service thereof or the trusts relating thereto, may, without joining as plaintiff any of the other persons interested therein, sue before the district court having jurisdiction in the district within which such temple may be situated, any trustee or member of any committee appointed under this Ordinance for any misfeasance, breach of trust, or neglect of duty committed by such trustee or member in respect of the trusts vested in or confided to him respectively ; and such court may direct the specific performance of any act by such trustee or member, and may decree damages and costs against such trustee or member, and may also direct the removal of such trustee or member.

"Interest" required to enable a person to sue, defined.

40 The interest required in order to entitle a person to sue under the last preceding section need not be a pecuniary or a direct or immediate interest, or such an interest as would entitle the person to take any part in the management or superintendence of the trusts. Any person having a right of attendance, or having been in the habit of attending at the performance of the worship or service of any temple, or of partaking in the benefit of any distribution of alms, shall be deemed to be a person interested within the meaning of the last preceding section.

No future acquisitions of land to be made by temples without the Governor's license.

41 From and after the time when this Ordinance shall come into operation, it shall not be lawful for any temple, or for any person in trust for, or on behalf, or for the benefit of any temple, to acquire any land or immovable property, or any interest in any land or immovable property of the value of fifty rupees or upwards, unless the license of the Governor under the public seal of the island be obtained.

And if any person shall by device, grant, or conveyance, or otherwise purport or attempt to vest in any such temple or in any person or persons in trust, for or for the benefit or on behalf of any such temple any land or immovable property, or any interest therein, of the value aforesaid, and such license as aforesaid is not obtained, such land or property or interest shall devolve on, and become vested in, the lawful heir or heirs of such person notwithstanding such device, grant, or conveyance to the contrary.

Alienation of temple property between the passing of this Ordinance and the appointment of trustees to be null and void.
Repeal.

42 No alienation of movable or immovable property belonging to any temple by sale, mortgage, gift, or otherwise between the date of the passing of this Ordinance and the appointment of trustees to such temple in manner herein provided, shall be of any force or avail in law, but the same shall be absolutely null and void.

43 The Ordinances Nos. 3 of 1889, 17 of 1895, and 3 of 1901 are hereby repealed.

By His Excellency's command,

R. W. LEVERS,
Acting Colonial Secretary.

Colonial Secretary's Office,
Colombo, May 29, 1902.

ලබ්‍යාච්චයේ බුඩාගමේ විහාර දේවාලවලට අයිති ගම් බිම් ආදියෙන් ලැබෙන ආදායම පිළිබඳ නීතිය ඒකාබද්ධකරණ ආඥාපණතයි.

ආරම්භය.

මේ විෂයේ බුඩාගමේ විහාරදේවාල වලට අයිති ගම් බිම් ආදියෙන් ලැබෙන ආදායම ගැණ විධිවිධාන කරණ පිණිසද ඒවා පාලනය කර ගැණීම පිණිසද පණවා තිබෙන නීතිය අලුත්කොට ඒකාබද්ධකිරීම යෝග්‍යව තිබෙන බැවින් ලබ්‍යාච්චයේ ගරුතර ආණ්ඩුකාර උතුමානන්වහන්සේ විසින් එහි නීතිදායක මහත්‍රීසභාවේ මහත්‍රණය හා සම්මතය ඇතුළු මෙහි පහත දක්වන නියෝග පණවන්නට යෙදුනා ඇත.

1 වෙනි පරිච්ඡේදය.

පළමුකොට සැලකියයුතු කාරණා.

ප්‍රභූති නාමය. පවත්ගැනීම.

1. මේ ආඥාපණත “බුඩාගමේ විහාර දේවාල සම්බන්ධ වූ වසී 190—ආඥාපණත” යන නමින් සෑම කරුණුවලදීම ගෙණහැර දක්වන්නට පුළුවන. තවද එය ආණ්ඩුකාර උතුමානන්වහන්සේ විසින් ආණ්ඩුවේ ගැසට්පත්‍රයේ ප්‍රසිද්ධ කළ යුතු ප්‍රකාශපත්‍රයක නිශ්චිතකරණ කාලයකදී මිත්මතු දක්වන දිසාවලද, පලාත්වලද, අතුරු පලාත්වලද පමණක් වලංගුවීමට පැමිණෙන්නේය.

වාක්‍යානු විස්තරය.

2. මේ ආඥාපණතේ පදසමීකිතයේ අනුසාරයෙන් වෙන අන්දමකට ගෝරුමගන්ට මිනුකරකොත් මිස නැත්නම්,

“විහාරදේවාල.”

“විහාර දේවාල” යන්නෙන් විහාර හා දේවාල හැඟේ. තවද ඒවම දළදා මාලිගාවත් ඇතුළත්ය.

“අධිකාරිතැන.”

“අධිකාරිතැන” යන්නෙන් විහාරයක වසන ප්‍රධාන මහ ණුන්නාන්සේ හැඟේ.

“ප්‍රවේණි පංඟුව.”

“ප්‍රවේණි පංඟුව” යන්නෙන් විහාරදේවාලයකට වැඩ කිරීමට නොහොත් නිස්සක් දීමට යටත්ව ප්‍රවේණි පංඟුකාර යන් එක්කෙණතු හෝ ඊට වැඩිදෙනෙකු විසින් ගුකතිවිදින බිම්කොටසක් හැඟේ.

“මාරුවෙන පංඟුව.”

“මාරුවෙන පංඟුව” යන්නෙන් විහාර දේවාලයකට වැඩ කිරීමට හෝ නිස්සක් දීමට යටත්ව විහාරයක් හෝ දේවාලයක් පිළිබඳව නිලකාරයන් එක්කෙණතු හෝ ඊට වැඩි දෙනෙකු විසින් ගුකතිවිදින බිම්කොටසක් හැඟේ.

“භාරකාරයා”

“භාරකාරයා” යන වචනයට 17 වෙනි වගන්තියේ කියැවෙන භාරකාරයාට තෝරාගත් භාරකාරයෝ නොහොත් ඉන් වැඩිදෙනා ඇතුළත්ය. ඒ වගන්තිය යටතේ එක භාරකාරයෙකුට වඩා තෝරා ගත් තොත් එසේ තෝරාගත් භාරකාරයන් වැඩිදෙනාට මේ ආඥපණත යටතේ භාරකාරයෙකුට ලැබී තිබෙන සියලුම බලපූම්වන්කම් එක්කෝ ඉන් යම් කිසි බලපූම්වන්කමක් තිබේනම් පුළුවන්වාත් ඇර ඒ පුළුවන්කම් පවත්වනවත් බලය තිබේ. තවද ඒ යටතේ පවරනිවෙන සියලුම රජකාරී නොහොත් ඉන් යම්කිසි රජකාරියක් කරනට පුළුවන.

කාරක මනුෂ්‍ය සභාවේ මනුෂ්‍යයන් ඇතුළු උතුමානන් වහන්සේට හම් විහාරයක් හෝ දේවාලයක් ආඥපණතේ එක්කර වගන්ති වලට යටත් කොකර හිදහස්කරනට පුළුවන්බව.

3. යම් විහාරයක් හෝ දේවාලයක් පිහිටා තිබෙන දිසාවේ දිස්ත්‍රික්කොමිටියේ ඉල්ලීමට කාරක මනුෂ්‍යසභාවේ මනුෂ්‍යයන් ඇතුළු උතුමානන්වහන්සේට එකී විහාරය හෝ දේවාලය මේ ආඥපණතේ 3 වෙනි පරිච්ඡේදයේ 17න් හිට 3(1) දක්වා වගන්තිවලට යටත් නැතිව නිදහස් බව ආණ්ඩුවේ ගැසට්පත්‍ර මාගියෙන් ප්‍රකාශකරනවත් එම සභාවේ මනුෂ්‍යයන් ඇතුළු එබඳු දන්වීමක් අවලංගු කරනවත් පුළුවන.

මේ විටය දිසාවලටද පලාත්වලටද අතුරු පලාත් වලටද බෙදේ.

4. මේ ආඥපණතේ අභිප්‍රාය ඉටුවීම සඳහා ගරුගර ආණ්ඩුකාර උතුමානන්වහන්සේට කාරක මනුෂ්‍යසභාවේ මනුෂ්‍යයන් ඇතුළු සෑහේය කියා වැටහෙන දිසාවල් ගණනක් නියමකරනවත් එකී දිසාවල් පලාත්වලට හා අතුරු පලාත්වලට බෙදනවත් එකී පලාත් අතුරෙන් කොසි පලාත ප්‍රධාන පලාතද කියා දන්වනවත් එම මනුෂ්‍යයන් ඇතුළු එම ආකාරයෙන්ම එකී දිසාවල් සහ පලාත්වලද අතුරු පලාත්වලද ගණන හා මාසිම් වෙනස්කොට අත්හැරියක් කරනවත් බලය තිබේ. ඒ වග උතුමානන්වහන්සේ විසින් දුභුමිදී ආණ්ඩුවේ ගැසට්පත්‍රයේ ප්‍රසිද්ධකරනට ඕනෑය.

2 වෙනි පරිච්ඡේදය.
දිස්ත්‍රික් කොමිටි.

දිස්ත්‍රික් කොමිටි.

5. එබඳු එක එක පලාතේ කොමිටියක් පවත්වනු ලැබේ. ඊට දිස්ත්‍රික් කොමිටියෙහි කියැවෙනුයේ. ඒ පලාත ඇතුළත තිබෙන එක එක අතුරු පලාතෙන් එක එක මැම්බර් කෙතෙක් ඇරිය යුතුය. එකී මැම්බර් තැන මිත්මතෙහි නියෝග කර තිබෙන භාරකාරයන් තෝරා ගතයුතුය. තවද එකී මැම්බර් තැන පස් අවුරුද්දක් තිලදරනට ඕනෑවත් ඇර නැවතත් තෝරාගැනීමට යෝග්‍ය කෙරෙන්නේය.

දිස්ත්‍රික් කොමිටි තෝරාගැනීම සඳහා ප්‍රසිද්ධ සභාවක් රැස්කරණ හැකි.

6. අතුරුපලාතේ ප්‍රධාන මුලාදානියා බුඩාගම්කාරයෙක් නම් ඔහු විසින්, නැත්නම් ඒ ලතම අතුරුපලාතේ බුඩාගම් කාරයෙක්වූ ප්‍රධාන මුලාදානියා විසින් මේ ආඥපණත වලංගු වීමට පැමිණීම පසු අවකාශ ලැබුන කිසිවක් ප්‍රසිද්ධ සභාවක් රැස්කල යුතුය. ඒ සභාව ඔහු විසින් නියමකරණතැනකදී නියමකරණ කාලයකදී පැවැත්විය යුතුය. තවද ඔහු විසින් එසේ නියමකල කාලයට යටත්පිරිසෙයින් තිස් දවසක් කල් තිබා ඒ සභා රැස්වීම ගැන සිංහලභාෂාවෙන් ලිඟනලද දැන් විලපත්‍රයක් අතුරුපලාත ඇතුළත එක එක විහාර දේවාලයේ බලාගැනීමට පසු තැනක අලවා තැබිය යුතුය. මේ ඇර සභාව රැස්වීමට නියමකල දිනට පලමුවෙන් පිටපිටම තුන් දවසක් අණබෙර ගැසීමෙන් හෝ වෙන අන්දමකින් හෝ එකී දැන්වීම පත්‍රයේ කාරණා නිසි භාරකාරයන් එලිදරව් කල යුතුය.

කලපතාව කියා පිවිස අයට නිසිය යුතු යෝග්‍යකම්.

7. එකී අතුරුපලාතක ගමායයන් හෝ ඊට වැඩිකලක් පදිංචිව සිටියා වූ සෑම මහණන්නාන්සේලාද අවුරුදු විසිඑකට වැඩි වයස් ඇත්තා වූ එකී අතුරුපලාත ඇතුළත බුඩාගම් පිළි පදින්නා වූ සෑම ගාහසඵ පිරිමිද තමන්ගේ කලාතාව කියා සිටිනට සෑහෙන්නෝය.

සත්වන්ට ඉරිලා සිටින අයගේ මෝහකම්.

8. දිස්ත්‍රික්කොමිටියේ මැම්බර් කෙරෙන්නේ මෙත් රජකාරිය කිරීමට තෝරාගනු ලැබීමට පිණිස පසුස්සෙක් වීමට :—

- (a) බුඩාගම්කාර ගිහියෙක් විය යුතුය.
- (b) ඔහුගේ තෝරාගැනීමට පලමුවෙන් අවුරුද්දක් ගෙයක අසිකාරයෙක්ව නොගොත් බදුකාරයෙක්ව පලාතේ පදිංචිවූ කෙරෙන්නේ විය යුතුය.

- (c) වයස්න් විසිපස්වෙනි අවුරුද්ද සම්පූර්ණ වූ කෙණේක් වියයුතුය.
- (d) නිසි අපරාධයක් ගැණ වරදට පත්වූ කෙණේක් නොවිය යුතුය.
- (e) විහාරයක හෝ දේවාලයක ප්‍රවේණි පංඟු කාරයෙක් නොහොත් නිලකාරයෙක් නොවිය යුතුය.

තෝර ගැණීමට රැස්වෙන සභාවේදී ක්‍රියා කරණ විධිය.

9. යම් මූලාදානියෙකු විසින් සභාව රැස්කරණලද්දේද ඒ මූලාදානියාම එහි ප්‍රධානතාවයට පැමිණෙන්නට ඕනෑම, නොහොත් ඔහු විසින් එහි ප්‍රධානතාවය දැරීමට සෑහෙන නිසියෙක් තමාගේ අත්සන ඇති ලියුමකින් පත්කලයුතුය. කැමැත්ත කියාසිටීමට යුතුකම ඇති සෑමදෙනාම තිසම තැනට නියම වේලාවට තමාම ගොහින්, තමාගේ ඉල්ලුම්කාරයෙකුට කැම වීද ඒ ඉල්ලුම්කාරයාගේ නම ප්‍රධානතාවට කියාදෙනට ඕනෑය. එවිට ප්‍රධානතැන ඒ ඒ ඉල්ලුම්කාරයා වෙනුවට කැමැත්ත දෙන අයවලුන්ගේ නාමවල සටහන්කිරීම පිණිස තමා විසින් තබාගතයුතු ලෙඛනවල ඒවා සටහන්කල යුතුය. තවද තෝරගැණීමට කැමැත්ත දී හමාරවූ විට, යම් ඉල්ලුම් කාරයෙක් වෙනුවට සටහන්කර තිබෙන නාමවල ගණන අනිත් ගණන්වලට වැඩිව තිබේද, ඒ ඉල්ලුම්කාරයාගේ නම ප්‍රසිද්ධියෙන් දන්වන්නට ඕනෑය. එවිට ඒ ඉල්ලුම්කාරයා කිසිදුන්දමට තෝරගත් කෙණේක් හැටියට කලාපනා කිරණ ලැබේ. තවද ඔහු එසේ තෝරගත් ඝවට ප්‍රධානතැන විසින් අත්සන්කරපු සහතිකපත්‍රයක් ඒ ඉල්ලුම්කාරයාට දියයුතුය.

පුරප්පාඩු සම්පූර්ණ කර විධිය.

10. දිස්ත්‍රික් කොමිෂිවල මැමබර් සඛ්‍යාවේ පුරප්පාඩු වලට පලවුවෙන්ම ඔවුන් තෝර ගැණීම පිණිස 9 වෙනි වගන්තියේ සඳහන්වූ පිළිවෙලට මැමබර්වරුන් තෝර පත් කල යුතුය. පුරප්පාඩුවේ තුන්මාසයක් ඇතුලත එබඳු තේරීම කල යුතුය.

ඉල්ලුම්කාරයා සිට තේරුම් වූ කැමැත්ත දෙන අයගේද සේගාකම් ගැණ අවගන්තා ප්‍රශ්න ප්‍රධාන තැන විසින් විනිශ්චය කලයුතු වග.

11. යමෙක් තෝරගැණීමට රැස්වෙන සභාවකදී, යම් කෙණේක් ඉල්ලුම්කාරයෙක් විමේ යුතුකම ගැණ නොහොත් යම් ඉල්ලුම්කාරයෙක් වෙනුවට යම් කෙණේක් විසින් කැමැත්ත දීමේ යුතුකම ගැණ ප්‍රශ්නයක් හටගත්තේවිනම් ප්‍රධාන තැන විසින් එවේලෙහිම එතැනකදී කරනට ඕනෑම කියා කලාපනාවෙන් විභාගයක් කොට ඒ ප්‍රශ්නය තමා විසින්ම තීරණය කලයුතුය. ඒ තීරණයෙන් පසු ඒ ප්‍රශ්නය ගැණ මතු විභාගයක් නැත. ඒක තීන්දුවටම කරත්තාවූ විනිශ්චයක් වේ.

දිස්ත්‍රික් කොමිෂි විසින් තමන්ට ප්‍රධානකෙණේක් තෝරගෙන ව්‍යවස්ථාපිත විධියට අසවල් කාරණා ගැණ ව්‍යවස්ථාපිත විධිය ගැනීම කිරීම.

12. ඉහතාකී ප්‍රකාරයට තෝරගත් දිස්ත්‍රික් කොමිෂි විසින් ඒ කොමිෂියේ ප්‍රධානතාව දැරීමට කෙණේක් තමන් අතරෙන් තෝරගෙන මෙහි පහති සඳහන්වෙන කාරණාගැණ ව්‍යවස්ථාපිත විධිය යුතුයි.

- (a) වැඩකිරීමට සිටින්නට ඕනෑ අයවලුන්ගේ ගණන තිසම කරණ පිණිසය.
- (b) ඔවුන්ගේ සභා රැස්වෙන කාලය සහ සභා සභාසභාද ඔවුන්ගේ කටයුතු කිරීම සහ ඒවා සටහන් කිරීමද පිළිබඳව තීරණය පැණවීම පිණිසය.
- (c) ඔවුන්ගේ වැඩට සහ භාරකාරයන්ගේ වැඩට වැදගත්තා සියලුම ගණන්ද, ලේඛනද, වානිද කිබා ගතයුතු ක්‍රමය කලින් නියමකරගන්නා පිණිසය. එහෙත් භාරකාරයන්ගේ ගණන් ලෙඛන තිබිය යුතු ක්‍රමය මේයයි 25 වෙනි වගන්තියේ ප්‍රකාරයට දිස්ත්‍රික් නඩුභාලාවකින් නියමවූයොත් ඒ ක්‍රමය මිස වෙන ක්‍රමයක් ව්‍යවහාර කිරීම යුතුනැත.
- (d) විහාරවලට හෝ දේවාලවලට අයිති පාඨගාලා පිළිබඳව කලමනා දේ කිරීමට විධිවිධාන කරණ පිණිසය.
- (e) මේ ආඥපණයේ තීරණය ඉටුකිරීම ගැණ වූයාවූ විසඳමෙන් කොටසක් ලබාගැනීම පිණිස පලාත ඇතුලත එක එක විහාරයෙන් හෝ දේවාලයෙන් දියයුතු ප්‍රමාණය තක්සේරුකිරීම පිණිසය.
- (f) මේ ආඥපණයේ ප්‍රකාරයට ඔවුන්ට ලැබී තිබෙන බලපෑම්වන්කම් කිසිආකාරයට පැවැත්වීමටද ඔවුන් විසින් කටයුතුව තිබෙන දේ කිරීමටද ඕනෑම සියලුම කාරණා ගැණය.

ව්‍යවසා
ආණ්ඩුවේ
ගැසට්පත්‍රයේ
ප්‍රසිද්ධකළ
සූචු වන.

13. එකී ව්‍යවසා ආණ්ඩුවේ ගැසට්පත්‍රයේ ප්‍රසිද්ධකළ
සූචුය. එවිට ඒවා මීට ඇතුළත්කළාක්මෙන් නීතියට
එකඟද වලංගුද බලපත්‍රයද වෙත්. තවද ඒවාට යටත්ව
ක්‍රියාකරණ සියලුදෙනාම ඒවා පිළිපදින්නට ඕනෑය. සියලුම
උසාවිද නඩුකාරයෝද මහෙස්ත්‍රාත්වරුද ඒවා නඩුමාදියවූ
ලෙස සැලකිය යුතුය.

දිස්ත්‍රික්
කොමිෂිය විසින්
ලේකම්පොතක්
සාද එහි නියම
වගන්ති සමඟ
කාරණා
සටහන්කර
පැමිණියුතුය.

14. මෙහි පහත සඳහන්වෙන කාරණා සොයා දැනගෙන
පොතක සටහන්කිරීම දිස්ත්‍රික්කොමිෂියේ යුතුකමක්ය.
එසේකරණ පිණිස ඔවුන් විසින් තමන් වෙත පොතක් තබා
ගතයුතුය. (සටහන් කළයුතු කාරණා නම්.)

- (a) පලාත ඇතුළත එක එක විහාරයේ කොහොත්
දේවාලයේ නම සහ ඒක පිහිටා තිබෙන තැන.
- (b) මේ ආඥපණයේ ප්‍රකාරයට ඒ විහාරයේ හෝ
දේවාලයේ භාරකාරයාගේ නාමය.
- (c) සටහන් කරණ කාලයට ඉස්සරින්ම අවුරුදු
තුනේදී ඒ විහාරයට හෝ දේවාලයට කළ පූජා
වලින් අවුරුදු පතා ලැබූව සාමාන්‍ය ආදායම.
- (d) ඒ විහාරයට හෝ දේවාලයට අයිති ප්‍රවේණි පංඟු
වලද මාරුවෙන පංඟුවලද අන්දම සහ තරමක්
වටිනාකමක්ය.
- (e) ඒ විහාරයට හෝ දේවාලයට අයිති අතින් ඉඩම්
බද්දට ගෙන ගුකනිවිදිත හෝ වෙන ගැටියකට
ගුකනිවිදිත හෝ එහි අන්දම සහ තරමක්
වටිනාකමක්ය.
- (f) විහාරය කරණ කාලයේදී ඒ විහාරයට හෝ
දේවාලයට ඊට අයිති ඉඩම්වලින් ඇත්තටම අවු
රුදු පතා ලැබුනාද, වැඩවල තොට, බදු මුදල්
වලද එල ප්‍රයෝජනවලද වටිනාකමේ සාමාන්‍ය
ගණනය. තවද ඒ විහාරයට හෝ දේවාලයට
යම් ඉඩම් ගැණ වැඩ කිරීමට යමෙක් බැඳී සිටින
හේද ඒ වැඩ වෙනුවට, මුදල් ගණනක් ගෙව
න්නට නියම කලොත්, ඒ විහාරයට හෝ දේවාල
යට ඒ ඉඩම්වලින් අවුරුදු පතා ලැබෙන ආදායමේ
සාමාන්‍ය ගණනය.
- (g) එක එක විහාරවත්තට ඉතිරිකොට තිබෙන
මිනුකරණ ඉඩමේ ප්‍රමාණය සහ මාසිමය. මෙවා
නියමකරන්නට මිනු සංඝයාට අපහසුවක් නොපැමි
ණෙන ගැටියකටත්, ආගමේ වත්පිළිවෙත් නිසි
ආකාරයට පැවැත්වීම පුළුවන් වෙන ගැටියක
ටත්ය.

කොමිසාරිස්
කොන්කන්
පත්කිරීම.

15. මේ ආඥපණයේ ප්‍රකාර දිස්ත්‍රික් කොමිෂිවලට භාරව
තිබෙන යුතුකම ඉටුකිරීම සඳහා ඒවාට උපකාරවීම පිණිස
යමකිසි සෑහෙන කෙනෙක් කොමිසාරිස් මෙන් පත්කිරීමටත්
වසී 1872කේ 9 වෙනි ආඥපණයේ නියමකළ බලපූවත්කම
සියල්ලම හෝ ඉන් යම් පමණක් හෝ එකී කොමිසාරිස්වැන
කෙරෙහි පැවරීමටත් උතුමානත්වයන්සේට බලය තිබේ.

රජකාරිය
පැහැරදැරීම
ගැණ හෝ
කරියට
නොකිරීම
කොහොත්
දුශ්චරිතය
ගැණ හෝ
භාරකාරයෙකු
ගේ වැඩේ
අත්හිටවන්නට
දිස්ත්‍රික්
කොමිෂියට බලපූ
තිබෙන වග.
කොමිසාරිස්
වැනට එක්
භාරකාරයා
මාරුකිරීමට
බලය තිබෙන
වග.
උපනියමය.

16. යම් භාරකාරයෙක් තමාගේ රජකාරිය බොහෝ
සෙසින් පැහැරදැරිණ බව නොහොත් කරියට නොකරණ
බව නොහොත් ඔහුගේ දුශ්චරිතය සාක්ෂිවලින් දිස්ත්‍රික්
කොමිෂියට පෙන්වාදුන්විට ඒ සාක්ෂි ඔවුන් විසින් නිසි ආකාර
යට ලියාගෙන එකී භාරකාරයාගේ වැඩේ අත්හිටවා එසේ
අත්හිටවූ බව කොමිසාරිස්වැන වෙත වහාම රෙපෝර්තුකරන්න
ටත් එකී සාක්ෂි අරින්නටත් ඕනෑය. එසේ කළ විට කොමිසා
රිස්වැනට එකී භාරකාරයා මාරුකරන්නටත්, 17 වෙනි
වගන්තියේ නියෝගකළ ප්‍රකාරයට ඒ වෙනුවට වෙන කෙනෙක්
රජකාරියට බලපූ තිබේ. එසේ මාරුකිරීම ගැණ
කොමිසාරිස්වැනගේ නියුත අනුමැතියට දෙන්නාද
අරෝච වේරෙන්නාද නියුතවත්ය. එසේව නමුත් යම් භාර
කාරයෙකුගේ වැඩේ අත්හිටවනු ලැබේද නොහොත් මාරු
කරණුලැබේද අත්හිටවන නොහොත් මාරුකරණ පැමි
වීමට එසේ කිරීමට පලවූවෙන් ඔහුට එදිරිව සාදන දෝෂා
රෝපණ පත්‍රයේ නියම වගයෙන් පවරා තිබෙන දෝෂවලට
උනන්දු දෙන ගැටියට අණ කරමින් ඔහුගේ නියෝජක
පෙන්වා සිටීමට ඔහුට අවකාශ දෙන්නට ඕනෑය.

3 වෙනි පරිච්ඡේදය.

භාරකාරයෝ.

විහාර දේවාලවලට භාරකාරයන් තෝරාගැනීම.

17. යම් විහාරයක් හෝ දේවාලයක් මෙම වගන්තියට යටත් නැති හැටියට නිදහස් නොකර තිබෙනම් එකී එක එක විහාරයකට හෝ දේවාලයකට එක්කෙණේකුට අඩු නොවන නොහොත් තුන්දෙනෙකුට වැඩිනොවන ගණනක් බැගින් භාරකාරයෝ සිටිය යුතුය. එකී භාරකාරයා හෝ භාරකාරයන් එකී විහාරය හෝ දේවාලය පිහිටා තිබෙන අතුරු පලාතේ පදිංචිවූ කැමැත්ත දෙන අයවලුන්ගෙන් වැඩ දෙනා විසින් ඒ පිණිසම දිස්ත්‍රික් කොමිෂිටිය විසින් පවත්වන ලද සභා රැස්වීමකදී අවුරුදු තුණක කාලයකට තෝරාගත යුතුය. තවද එකී භාරකාරයා හෙවත් භාරකාරයෝ නැවත තෝරාගැනීමට යෝග්‍යවූ අය වෙත්.

එකී එක එක භාරකාරයා විසින් දිස්ත්‍රික් කොමිෂිටිය නියම කරණ ඇප දෙනට ප්‍රතිඵල ලබන්ටද ඕනෑය.

එසේවී නමුත් 8 වෙනි වගන්තියේ විසතරකල යෝග්‍ය කම නැත්නම් කෙණේක් තෝරාගැනු ලැබීමටවත් භාරකාරයෙකුගේ රජකාරිය කිරීමටවත් සුදුස්සෙක් නොවන් තේය.

ලපනිසමය.

එහෙත් දේවාලයක ප්‍රධාන ගිනි නිලධාරියා මේ දක්වා දුරු බස්නායක නිලමේ යන නම මින් මන්තටත් දරණවා ඇත. දැන් ඒ නිලය දරණ බස්නායක නිලමේ මේ ආඥ පණතේ කාරණ සඳහා දේවාලයේ භාරකාරයෙක් හැටියට ක්‍රියාකරන්ට සුදුස්සක් වාත් හැර ඔහු නිලය අත්හැර අහස් වෙනකල් නොහොත් අහස්වූනොත් මිස නැත්නම් එක්කෝ 16 වෙනි වගන්තියේ ප්‍රකාරයට රජකාරිය කලකට අත්හිට වන්ට නොහොත් නිලයෙන් අහස්කරන්ට යෙදුනොත් මිස නැත්නම් භාරකාරයා හැටියට නොකඩව ක්‍රියාකරන්ට ඕනෑය. යම් දේවාලයක බස්නායක නිලමේ කණේක් මැරුණ විට, නිලයෙන් මාරුකරන්ට යෙදුන විට, නිලයෙන් අහස්වූන විට නොහොත් කලකට රජකාරිය තවත්වන්ට යෙදුන විට ඒ දේවාලයට බස්නායක නිලමේකණේක් තෝරාගන්නේ ඒ දේවාලය තිබෙන පලාතේ දිස්ත්‍රික් කොමිෂිටියේ සාමාජිකයන් අතුරෙන් වැඩිදෙනා විසින්ය. ඒ දේවාලය පිහිටා තිබෙන ආදායම් පලාතේ නිල දරණ බ්‍රිඩාගම්කාරවු රටේ මහත්වරුන් හා කෝරලප්‍රායෙන්ද ඒ ආදායම් පලාතේ පිහිටා තිබෙන දේවාලවල බස්නායක නිලමේවරුන්ගෙන්ද යුක්තවූ ඒ පිණිසම පැවැත්වියයුතු සභා රැස්වීමකදීය. ඒ දේවාලය තිබෙන්නේ මහනුවර ආදායම් පලාත ඇතුළත නම් එබඳු සභා රැස්වීමකදී දියවඩන නිලමේටත් කලපයට නියා සිටීමට යුතුකම තිබේ.

ලපනිසමය.

තවද මේ ආඥපණතේ කාරණ සඳහා දලද මාලිගාවේ භාරකාරයාට පලමු ලෙස දියවඩන නිලමේ යන නාමය ව්‍යවහාර වේ. දැන් ඒ නිලය හා නාමය දරණ අය මේ ආඥපණතේ කාරණ සඳහා දලද මාලිගාවේ භාරකාරයා හැටියට පලමු ලෙස ක්‍රියාකරන්ගේය, නොහොත් 16 වෙනි වගන්තියේ ප්‍රකාරයට රජකාරිය කලකට අත්හිටවනකල්, අත්හිටවීමෙන් මිස නැත්නම් එක්කෝ නිලයෙන් මාරුකරණ කල්, මාරුකලොත් මිස නැත්නම් එකී භාරකාරයා හැටියටම රජකාරිය පලමු ලෙස කරන්ගේය. රණයෙන් හෝ කලකට අත්හිටවීමෙන් හෝ මාරුකිරීමෙන් හෝ දියවඩන නිලමේගේ නිලය පුරප්පාඩු වූන විටකදී මහනුවර දිසාවේ සහ පලාතේ දිස්ත්‍රික් කොමිෂිටිල සාමාජිකයන් අතුරෙන් වැඩිදෙනා විසින් මහනුවර ආදායම් පලාතේ නිලදරණ බ්‍රිඩාගම්කාරවු රටේ මහත්වරු සහ එබඳු ආදායම් පලාතේ ඇතුළත පිහිටා තිබෙන දේවාලවල බස්නායක නිලමේවරු ද රැස්ව ඒ පිණිසම පැවැත්වියයුතු සභා රැස්වීමකදී එකී පුරප්පාඩුවට පත්වීමට කෙණේක් තෝරාගන්ට ඕනෑය.

රජකාරි සම්බන්ධ වූ 1870වේ ආඥපණත සටහන් ගෙවියයුතු මුදල් භාරකාරයින්ට ගෙවන්ට ඕනෑ බව. දලද මාලිගාව ඒ ආඥපණතට අයිති විහාරයක් හෝ දේවාලයක් බව.

18 “රජකාරි සම්බන්ධ වූ 1870වේ ආඥපණතේ” නියෝග යටතේ විහාර දේවාල ගම් භුකතිවිදින කෙණේක් කරන්ට ඕනෑ වැඩ රජකාරිය වෙනුවට දැනට ගෙවන නොහොත් මිලාගත්තෙහි ගෙවන්ට නියමවෙන යම් මුදල් ගණනක් ඇදීද එය මේ ආඥපණත වලට අනුව පැමිණෙන කාලයෙහි සිට ඒ විහාරයේ නොහොත් දේවාලයේ භාරකාරයාට ලැබෙන්නට නියමු ගෙවියයුතු ගණනක්ය. දලද මාලිගාව, ඒ ආඥපණතේ කොසිහැටි කියා තිබුනත්, “රජකාරි සම්බන්ධ වූ 1870වේ ආඥපණතේ” කාරණ සඳහා විහාරයක් හෝ දේවාලයක් කොට සැලකිය යුතුයි.

විහාරයක් හෝ දේවාලයක් වෙනුවෙන් කළ කොන්ත්‍රාත් භාරකාරයා විසින් බලපත් ඉටුකරවන්නන්ගේ අයවැය මුදල් අයකරවන්නන්ගේ බව.

19. මේ ආඥාපණන වලංගුවීමට පැමිණෙන දිනට මත් තෙත් යම් විහාරයක් හෝ දේවාලයක් වෙනුවෙන් නොගොත් ඒ ගැණ සිටින කෙනෙක් වෙනුවෙන් කළ සියලුම කොන්ත්‍රාත් ඒ කොන්ත්‍රාත් නිසා නඩුකිසුන්ට තිබෙන සියලුම යුතුකම්ද නම් නොගොත් නමත් හා සමගම කොන්ත්‍රාත්ගුව කලාක් මෙන් භාරකාරයා නොගොත් භාරකාරයන් විසින් පුළුවන් පමණ දුරට මේ ආඥාපණයේ ප්‍රකාරයට ඉටුකරවිය හැකිය. එකී දිනදී මේ විහාරයකට හෝ දේවාලයකට නොගොත් ඒ වෙනුවෙන් සිටින කෙනෙකුට මුදලක් නියම සිටින සෑම දෙනම ඒවා එකී භාරකාරයාට නොගොත් භාරකාරයන්ට ගෙවිය යුතුය. ඕනෑ නම් නඩුකිසා අයකිරීමට භාරකාරයාට නොගොත් භාරකාරයන්ට මෙයින් බලය දෙනුලැබේ. මේ ආඥාපණන යටතේ භාරකාරයන්ට ලැබුන එක්කෝ ඔවුන් විසින් අයකළ සියලුම මුදල් මෙහි 20 වෙනි වගන්තියේ නියමකළ අන්දමට සහ කාරණ වලට එකී භාරකාරයන් විසින් තබාගෙන විසඳමකල යුතුය.

සියලුම වස්තූන් හිමිවල දේවල් සහ සියලුම පුස්තක භාරකාරයාට පැවරිය යුතු වන

20. යම් විහාරයකට හෝ දේවාලයකට අයිතිවූ එක්කෝ යම් කිසි අන්දමකින් වැදගත් නොවූ එක්කෝ එකී වැඩට කැප කරණලද්දු සියලුම වස්තූන් නිකුත් දේද එකී සියලුම ඵල ප්‍රයෝජන සහ බදු මිලදු යම්කිසි මහඤ්ඤත්තයන්ගේ කෙනෙකුට අනුන් හා සහභාගිකමක් නැතුව තනිතම ප්‍රයෝජන විඳීම පිණිස කල පුදගලික පුස්තක නොවන්නාවූ, එකී විහාරයට නොගොත් දේවාලයට වැඩසඳහා කල සියලු පුස්තකද එකී විහාරයේ හෝ දේවාලයේ භාරකාරයන්ට භාර වෙන්නේය. එහෙත් ඒ භාරය, එකී නිකුත් දෙයකට වැදගත් නොවූ බදු වලටද වෙනත් අන්දමේ භුක්තිවිඳීම වලටද ඒ ගැණ අයකලයුතු ගෙවීම් වලටද ඇප ලකස් ආදී නියමයටත් වූ භාරයක්ය. එකී ඵල ප්‍රයෝජන හා බදු මිලදු පුස්තකද එකී භාරකාරයන් විසින් මෙහි පහත දක්වන කාරණ වලට මිස වෙන කාරණවකට නොගත යුතුය :-

භාණ්ඩ නිකුත් අරමුදල මොන කාරණවලට විසඳමකල යුතුද යන්න වන

විහාරය හෝ දේවාලය නිසිකාර්යාට අලුත්වැඩහා කොට ඊට නිසි බදු සපයා නිකුත් ඊට අයිති පැවරුණ සහ බඩබඩ හිලි ආරක්‍ෂා කිරීමක්ය.

සාකච්ඡා සහ සේවක නිලධාරීන් රක්‍ෂා කිරීම.

ආනමේ වත්පිළිවෙත් සහ සිරිත් පැවැත්වීම.

සියලු කාන්තා ඉංගුණිමය ආධාර උපකාර කිරීම.

දිළිඳුන්ට උපකාර කිරීම සහ සාකච්ඡාව අනුගමනය කිරීම.

අලුත් භාණ්ඩ වලට ගෙවීම.

ආඥාපණන නිසා වැඩිවන කාරණයන් ඉටුකරවීමට වූ කාර්ය විසඳීම සහ වැඩ.

භාරකාරයන් විසින් සම්පූර්ණ වශයෙන් ආරක්‍ෂා කිරීම සහ වැඩ.

- (a) විහාරය හෝ දේවාලය නිසි හැටියට අලුත්වැඩියා කොට එහි කිසිය යුතු බඩු සපයා තැබීමත් ඊට අයිති පැවරුණ සහ ගොඩනැගිලි ආරක්‍ෂා කිරීමත්ය.
- (b) එකී විහාරයට හෝ දේවාලයට අයිති සංඝයා සහ එහි සේවාකම්කරණ නිලධාරීන් රක්‍ෂා කිරීමය.
- (c) එකී විහාරයේ හෝ දේවාලයේ එක්කෝ ඒ උදෙසා එක්කෝ ඒ සමබන්ධව ආගමේ වත්පිළිවෙත් සහ සිරිත් මින් ඉහත පවත්වාගැනීමට කිසි අන්දමට පැවැත්වීමය.
- (d) සියලු කාන්තා ඉංගුණිමය ආධාර උපකාර කිරීමය.
- (e) දේවාලයක නම් දිළිඳුන්ට උපකාර කිරීමය; විහාරයක නම් සංඝයාට සහ වෙනත් අයට සිරිත්වූ ආගන්තුක සහකාර කිරීමය.
- (f) 36 වෙනි නොගොත් 37 වෙනි වගන්ති යටතේ අලාභශාතිවලට ගෙවීම.
- (g) මේ ආඥාපණයේ නියෝග පිළිපැදීම සඳහා වූ කාර්ය විසඳීම වලින් යම් කොටසක් ගෙවිය යුතුයයි දීස් ත්‍රික්කොම්පිය විසින් නියමකරණු ලැබේද ඒ කොටස ගෙවීමය.

21. භාරකාරයන් විසින් සම්පූර්ණ විහාර ඇති ගණන් මෙහි තබාගැනීම යුතුව තිබෙන්නේ :-

- (a) විහාරයට හෝ දේවාලයට කල පුස්තක ගැණත් ඊට අයිති වස්තූන් නිකුත් දෙයින් තමන්ට ලැබුන බදු මිල හා ඵල ප්‍රයෝජන ගැණත්ය. නවද,
- (b) 20 වෙනි වගන්තියේ නියම කල කාරණවලට තමන් විසින් කිලා වූ විසඳුම් ගැණත්ය.

භෞතයකට වරක් ගණන් සාදා දිස්ත්‍රික් නඩුභාරාලාච්ච ඇරිය යුතුය. දිස්ත්‍රික් නඩු භාරාලාච්ච විසින් එසේ එවක ගණන් පරීක්ෂාකොට ඕනෑකමක් තිබේනම් ගණන් සැබෑබව පෙනවන්නට කියා භාරකාරයින්ගෙන් ඉල්ලාසිටිය යුතු වන.

22. භෞතයකට වරක් එකී ගණන් සාදා භෞතය ගෙවුන තැන් පටන් නිස්දිනක් ඇතුලත භාරකාරයන් විසින් ඒවා “සැබෑය” “හරිය” කියා එකී පහත සහතිකකොට ලියා අත්සන්කවා ඉතා ලොවු දිස්ත්‍රික් නඩුභාරාලාච්ච ඇරිය යුතුය. දිස්ත්‍රික් නඩුකාරතැන විසින් සුදුසුයයි කල්පනාවෙන් කෙරෙන්න ඒවා පරීක්ෂාකොට බලා ශුඛකිරීම පිණිස පත්කල යුතුය. තවද එකී ගණන් පරීක්ෂාකරන විසින් නඩුකාරතැන නියමකරණ පනිඵලයන් ලැබිය යුතුයි.

ගණන් පරීක්ෂකතැනට පොදු වර්ෂයේ සහ වෙනත් ලියවිලි පෙන්වනමලය ඉල්ලාසිටින්නන් සහතිකයක් කරන්නට කියා අණකරන්නට, පුළුවන වන.

23. ඉහතකී ප්‍රකාරයට පත්කල ගණන් පරීක්ෂකතැනට ඕනෑය කියා කලාපනාවෙන් සියලුම පොත්, ඔප්පු කොන්ත්‍රාත්, ගණන්, වෛද්‍ය කඩදාසි සහ වෙනත් ලියවිලි ගෙණැවිත් පෙන්වාසිටින්නට ඕනෑය කියා ලියා දැන්වන්නට පුළුවන. තවද ඒවා තමාවෙන් තමාගේ ඉන්න කෙරෙන්න කොහොත් ඒ ගැණ වගකින්නට බැඳී සිටින කෙරෙන්න, එසේ ගණන් පරීක්ෂාකොටබලා ශුඛකරණ විට, කොහොත් කල්දුටු දිනකට, ඇවිත් පෙනීසිටින හැටියටත් ඒ ගැණ සහතිකයක් කොට අත්සන්කරණ හැටියටත් අණකරන්නට පුළුවන.

ඔප්පු කඩදාසි ආදිය පෙන්වා සිටින්නට බැරිය කීමට එක්කෝ බොරුවට සහතිකයක් කිරීමට දඩුවම්.

24. යම් කෙරෙන්න එබඳු පොත්, ඔප්පු, කොන්ත්‍රාත්, ගණන්, වෛද්‍ය කඩදාසි, ලියවිලි හෝ වෙනත් කඩදාසි පෙන්වා නොහිට අනපසු කලොත් එක්කෝ පෙන්වා සිටින්නට බැරියකිවොත් එක්කෝ එබඳු සහතිකයක් නොකර හෝ ඊට අත්සන්නොකර අනපසුකලොත් එක්කෝ සහතිකයක් කරන්නට නොහොත් අත්සන් කරන්නට බැරිය කීවොත් ඒ අය වරදකාරයෙක්ය. තවද ඔහු එසේ අනපසු කරණ නොහොත් බැරිය කියන එක එක වතාවට රුපියල් පණහකට වැඩි නොවන දඩයකටද, එක වරක් වරදකාරයා වුනාහිත් පසු ඒ වරද පලමුලෙසම කරමින් සිටින එක එක දවසට රුපියල් දහය බැගින් වැඩිදුර දඩයකටද යටත් වෙන්නට ඕනෑය. තවද එබඳු කෙරෙන්න කැමැත්තෙන්ම බොරු සහතිකයක් කලොත් එක්කෝ ඊට අත්සන්කලොත් ලංකා මිපයේ දණ්ඩනීති සංග්‍රහයේ 190 වෙනි වගන්තියේ ප්‍රකාරයට ඔහුට එදිරිව නඩුගන්ව යෙදේ.

ගණන් පරීක්ෂක තැන විසින් දිස්ත්‍රික් කොමිෂියන්ටද දිස්ත්‍රික් නඩුභාරාලාච්චටද රජෝර්තුකල යුතු වන.

25. ගණන් පරීක්ෂකතැන විසින් ගණන්බලා පරීක්ෂාකලා සිත් පසු රජෝර්තුවක් ලියා තමා ඉදිරියේ කලාවු සහ අත්සන් කලාවු යම් සහතිකපත්‍ර තිබේනම් ඒ සියල්ලත් සමග එකී පලාගේ දිස්ත්‍රික් කොමිෂියන්ටද එකී රජෝර්තුකල දෙවෙනි පිටපතක් දිස්ත්‍රික් නඩුභාරාලාච්චටද ඇරිය යුතුය. එවිට නඩුකාරතැනට සුදුසුය කියා කලාපනාවෙන් ආඥාවක් දෙන්නට පුළුවන. තවද එකී නඩුකාරතැනට තමාගේ බලමණ්ඩලය ඇතුලත තිබෙන විභාරවල හෝ දේවාලවල සියලුම භාරකාරයන් විසින් ගණන්තැබියයුතු විධිය නියමකිරීමට බලය තිබේ.

ආදායම් හරි ගණනක් හුදුන්නොත් දිස්ත්‍රික් කොමිෂියන් විසින් ප්‍රසිද්ධ විභාගයක් කොට, ඕනෑනම් විශවාස ගබ්ගය ගැණ භාරකාරයන් ගැණ සැක කිරීමට සැලකණ කාරණ තිබෙනවිට ඔවුන්ට එදිරිව නඩුකරන්නට සැලැස්විය යුතු වන.

26. 21 වෙනි වගන්තියෙන් ඕනෑකර තිබෙන හැටියට එල්ලපුයෝජන බදුමිල පුත් සහ මේවාගැණ හරි ගණනක් හුදුන්නොත් ඒ කාරණයගැණ දිස්ත්‍රික් කොමිෂියන් විසින් සෑහේය කියා හිතෙන ප්‍රසිද්ධ විභාගයක්කොට, ඕනෑනම්, යම්කිසි භාරකාරයෙක් විශවාසගබ්ගය කලේදෝහෝසි සැක කිරීමට සෑහෙණ කරුණු පෙනෙන විට, ඔහුට විරුඩව නඩු කියනලෙස අණකල යුතුය.

විභාර දේවාල වලට අයිති ඉඩම් බදුදීමට භාරකාරයින්ට තිබෙන බලය.

27. දිස්ත්‍රික් කොමිෂියන් අවසරය ඇතුළු තවද සෑහේය කියා ඒ කොමිෂියන් කලාපනාකරණ බද්දකටද එසේ කලාපනා කරණ නියමවලටද යටත්කොට භාරකාරයන්ට මේ ආඥා පණහේ නියෝගවල ප්‍රකාරයට තමන්ට පවරාදී තිබෙන සියලුම ඉඩම්කඩම් හෝ එසින් යම් කිසිවක් පණහට වැඩි නොවන අවුරුදු ගණනකට කලින්කලට හෝ යම් කිසි කලක බදුදෙන්නට පුළුවන. එහෙත් බදුදෙන්නේ එකී කොමිෂියන් කලාපනාවේ හැටියට ප්‍රවේණිපාලකාරයින්ගේ ප්‍රයෝජනය පිණිස ඉතිරිකරණ වතු සහ හේන් බිම් අත්ඇරෙද්දීය. මේ වගන්තියෙන් ඕනෑකරණ දිස්ත්‍රික් කොමිෂියන් අවසරය සෑම විටම ලියවිලිකින් දෙන්නට ඕනෑවත් ඇර ඒ කොමිෂියන් ප්‍රධානතැනගේ අත්සනින් සහතිකකොට තිබෙන්නට ඕනෑය.

ලපාභිමය.

තවද යම්කිසි භාරකාරයෙක් දිස්ත්‍රික් කොමිටියේ කැමැත්ත ඇතුව අවුරුදු විස්සට වැඩි කාලයකට යම් ඉඩමක් බදු දෙන්නට කැමති විටකදී ඒ ඉඩම පිහිටා තිබෙන පලාතේ දිස්ත්‍රික් නඩුකාරවරුන්ගෙන් අවසරයක් ඒ පිණිසම පලමු කොට ලබාගෙන තිබෙන්නට ඕනෑය.

යම් විහාරයකට හෝ දේවාලයකට භාරකාරයන් පත්වී නැත්නම් එහි අධිකාරිවරුන් විසින් දිස්ත්‍රික් කොමිටියේ අවසරය ලියවිල්ලක් පිට ලබාගෙන මිස නැත් නම් එකී විහාරයට හෝ දේවාලයට අයිති කිසියම් ඉඩමක් බද්දට නොදිය යුතුයි. තවද බදු කාලය අවුරුදු විස්සට වැඩිවුවිට භාරකාරයන් විසින් දෙන බද්දක් ගැණ තියමවු ලෙස එකී ඉඩම තිබෙන පලාතේ දිස්ත්‍රික් නඩුකාරයාගේ අවසරයක් ඕනෑය.

අධිකාරිවරුන් විසින් භාරකාරයාට සහ දිස්ත්‍රික් කොමිටියේ ප්‍රධානතාකට යම් යම් කාරණා දැනුම්දෙන්නට ඕනෑ බව.

28. (1) යම් විහාරයකට හෝ දේවාලයකට කරණ පුද පුරවලින් අවුරුදුපතා ලැබෙන ආදායම ගැණද (2) ඒ විහාරයට හෝ දේවාලයට අයිති ප්‍රවේණි පංඟු මාරුවෙන් පංඟු සහ වෙනත් ඉඩම්වල අන්දම ප්‍රමාණය සහ වටිනාකම ගැණද (3) යම් කිසි කිහිපමක් කරණකොටගෙණ ඒ විහාරයකට හෝ දේවාලයකට අයිති නොහොත් ඒ විහාරයක හෝ දේවාලයක භුකතියේ තිබෙන සෑම ඉඩම්වල එක එක ඉඩමෙන් මාස්පතා නොහොත් අවුරුදුපතා ලැබෙන බදු මුදලේ ආදායම්වල සහ ලාභප්‍රයෝජනවල වටිනාකම ගැණද දන්නා පුද සියලුම කාරණා දැනගන්නට ඕනෑකල විට කදී විහාරයේ නොහොත් දේවාලයේ භාරකාරයන්ට සහ දිස්ත්‍රික් කොමිටියේ ප්‍රධානතානට දැනුම්දීම අධිකාරිවරුන්ගේ යුතුකමය.

වැරදි කාරණා දැන්වීමට නොහොත් භාරකාරයාට බාධාකිරීමට දඬුවම.

29. යම් අධිකාරිකොණක් මේ ලඟම ඉහළින් තිබෙන වගන්තියේ හැරියට දන්වන්නට ඕනෑ කාරණාවක් සෑහෙන කාරණාවක් නැතුව දිස්ත්‍රික් කොමිටියේ ප්‍රධාන තානට හෝ විහාරයක නොහොත් දේවාලයක භාරකාරයන්ට නොදන්වුවහොත් එක්කෝ ඒ ගැණ එකී ප්‍රධානතානට හෝ භාරකාරයන්ට බොරු කාරණා ඕනෑවාටම දැන්වුවහොත් එක්කෝ මේ ආඥාපණයේ නීතියට අවලංගු ප්‍රකාරයට භාරකාරයන්ට ලැබී තිබෙන දෙයක් අත්හැර භුකතියින්දෙත් එක්කෝ ගුප්තකාරිය කරණ අතර භාරකාරයෙකුට ඕනෑවාටම බාධාකලොත් එක්කෝ බාධාකෙරෙව්වොත් ඔහු වරදක් කල කෙණෙක්ය. ඒ වරද ඔප්පුවන විට රූපියලු පන්සියයකට වැඩිනොවන්නාවූ දඩයකට යටත්වෙන්නට ඕනෑය.

භාරකාරයන් විසින්ද, ඔවුන්ට එදිරිවද, නඩු සමඟ අවසර තිබේ. එහෙත් භාරකාරයේ තමන්ගේම අතින් විසදම් ගෙවීමට බැඳීවන්නෝ නොවේ.

30. භාරකාරයන්ට මේ ආඥාපණයේ ප්‍රකාරයට භාරවී තිබෙන යම් ඉඩම් කඩම් ආදියක් නැවත ලබාගැණීම පිණිස හෝ ඒවා නැවත භුකතියිදීම පිණිස හෝ මේ ආඥාපණයේ අදහස් ඉෂ්ටකිරීම සඳහා ඕනෑකරන්නාවූ වෙනගම්කාරණයක් පිණිස හෝ "[අසවල්] විහාරයේ නොහොත් දේවාලයේ භාරකාරයන්ට" කියා නම සඳහන් කොට ඒ නමින් හා වාස ගමන් නඩුකියන්ට එකී භාරකාරයන්ට අවසර තිබේ. තවද එම නාමයෙන් සහ වාසගමන් ඔවුන්ට එදිරිව යමෙකු විසින් නඩුකියනොත් ඊට යටත්වෙන්නට ඕනෑය. එහෙත් මේ ආඥාපණයේ ප්‍රකාරයට ඔවුන්ට ලැබී තිබෙන බලපෑමක් නොමැතිව ඔවුන් විසින් අවංකව කලාඩු යම් කිසිවක් ගැණ තමන්ගේම අතින් විසදම් ගෙවීමට බැඳී නැත.

4 වෙනි පරිච්ඡේදය.

සාමාන්‍ය ආඥාපණ.

කොමිටි විසින් වැඩිදෙනාගේ කැමැත්ත දීමේ හැරියට ප්‍රශ්න විසදිය යුතුය. ඕනෑම වැඩකෙරෙන්නන් වරක් කැමැත්ත දීමට බලය සහාපතිව කී බවට ඕනෑ බව.

31. දිස්ත්‍රික් කොමිටියක් විසින් කිරීමට මේ ආඥාපණයෙන් බලය ලැබී තිබෙන නොහොත් ඔරුකර තිබෙන සියලුම ක්‍රියාවල් කොසි අන්දමේ ක්‍රියාවල් විනමක් නිසිආකාරයට රැස්කරණලද සභාවකදී ඉදිරිපිට සිටින මැමිබර්වරුන් අතුරෙන් වැඩිදෙනා විසින් නිශ්චයකොට කල යුතුය. එහෙත් යම් ප්‍රශ්නයක් ගැණ ඉදිරිපිට සිටින මැමිබර්වරුන්ගේ කැමැත්ත දීම සමසමව බෙදී තිබෙන විට සභාපතිවරුන්ට මැමිබර්කෙණෙක් සේ තමාගේ කැමැත්ත දීම ඇර නව වාරයක් කැමැත්ත දිය හැකිය.

32. කොමිටියේ යම් මැමිබර් කෙණෙක් පිටපිටම සභාවාරයකට නොපැමිණි විට ඒ කාරණය හේතුකොටගෙන ම ඔහුගේ නිලයෙන් ඔහු අහක්විය යුතුය. එහෙත් ඒ කොමිටියට වූ නව හොඳ සෑහෙන කාරණා පෙන්වා සිටිය විටකදී ඔහු නිලයේ අවශේෂ කාලයටත් නැවතත් පත්කිරීමට කොමිටියට බලය තිබේ.

ලපනිමය.

එසේවිනමත් භාරකාරයෙක් හොඳ සෑහෙණිකාරණ දිස් ත්‍රිත් කොමිටියට පෙන්වාසිවිය විටකදී ඔහුට වැඩෙන් අත් ඇරෙන්ට අවසරදීමට ඒ කොමිටියට බලයකිබේ, තවද දිස් ත්‍රිත්කොමිටියේ මැමිබර්කොමිෂන්කුට මැමිබර්කමෙන් අත් ඇරෙන්ට බලය කිබේ.

භාරකාරයා විසින් රජකාරිය නොකිරීම.

33. යම් භාරකාරයෙක් නිලය පිළිගත්තාසිත් පසු ඊට අසීති රජකාරියක් නොකර ඕනෑවාටම පැහැරඇරියොත් ඒ අය වරදක්කල කෙණේක්ස, ඒ වරද ඔප්පුවන විට රුපියල් සියයකට වැඩිනොවන දඩයක් හෙවිදට හෝ තුන් මාසයකට වැඩි නොවන කාලයක් බරපතල වැඩිදායකුටදීර් අඩපයියේ සිටිමට හෝ යටත්වෙන්නට ඕනෑය.

භාරකාරයෙකුගේ නිලය පුරප්පාඩු වූහොත් ඒ වෙනුවට කෙණේක් හෝ රාගෙණ පත්කල යුතුව ය

34. භාරකාරයෙක් කොට නොහොත් දිස්ත්‍රික්කොමිටියක මැමිබර් කෙණේක් කොට තෝරනත් කෙණේක් ඒ තනතුර පිළිගන්නට බැරිය කීවොත් එක්කෝ මනාපයෙන්ම අත්ඇරුණේත් එක්කෝ නැසිහියොත් එක්කෝ ලංකාවේයෙන් පිට ගියොත් එක්කෝ වසතු නඩහනක ලැබූ නොහොත් නිස ගෙවන්නට බැරි කෙණේක්වූහොත් එක්කෝ ශාරීරික දුමුලකමක් හෝ මානසික දුමුලකමක් හෝ රෝගාතුරකමක් නිසා නිලය රජකාරිය කරන්නට බැරව සිටිනොත් එක්කෝ මේ ආඥපණ්තෙන් ඕනෑකර තිබෙන හැටියට යෝග්‍යකම් නැතිවූහොත් එබඳු භාරකාරයෙක් වෙනුවට නොහොත් 16 වෙනි වගන්තියේ ප්‍රකාරයට මාරුකරණලද්දුව භාරකාරයෙක් වෙනුවට බවන භාරකාරයෙක් 17 වෙනි වගන්තියේ නියෝගකර තිබෙන අන්දමට වහාම තෝරනනසුතුය, තවද මෙහි කී මැමිබර් වෙනුවට දිස්ත්‍රික් කොමිටියක පලවූවෙහි වාරයේ මැමිබර්වරුන් තෝරනුණිම පිණිස මේ ආඥපණ්තේ තිබෙන නියෝගවලට එකඟව, වෙන මැමිබර් කෙණේක් තෝරගන්නට දිස්ත්‍රික් කොමිටිය විසින් සැලැස්විය යුතුය.

කොමිටියේ මැමිබර් කෙණේකුගේ නිලය පුරප්පාඩු වූහොත් ඒ වෙනුවට කෙණේක් පත්කරවන්නට ඕනෑවය.

ලපනිමය.

එසේවිනමත් භාරකාරයෙක් තනතුර පිළිගන්නට බැරිය කී විටකදී හෝ මැරුණ විටකදී හෝ ශාරීරිකයන් නොහොත් ඥානශක්තියේ හිනහාවය නිසා ඔහුට වැඩකරන්නට බැරිවූන විටකදී හෝ යෝග්‍යකම් නැති විටකදී හෝ ඔහු කැමැත්තෙන්ම අත්ඇරුණ විටකදී හෝ වසතුහඩහනක ලැබූ විටකදී නොහොත් නිසගෙවන්නට බැරි විටකදී හෝ ඔහු ලංකාවේයෙන් පිට ගිය විටකදී හෝ වැඩේ අත්හිටවූ විටකදී හෝ මාරුකල විටකදී හෝ එකී භාරකාරයා වෙනුවට කෙණේක් තෝරගන්නකල ඒ තනතුරේ වැඩකිරීම පිරිණිස විකකලකට පවතින පිළිවෙලක් යොදාගන්නට දිස්ත්‍රික් කොමිටියට බලය කිබේ. තවද භාරකාරයෙක්සේ ක්‍රියාකිරීම පිණිස විකකලකට පත්කරන්නට යෙදුන අයට මේ ආඥපණ්ත යටතේ තෝරගත් භාරකාරයෙකුට තිබෙන සියලුම බලයුඵවන්කම් තිබෙනවාත් ඇර ඔහු විසින් කටයුතු සියලුම රජකාරිද කලයුතුය.

වැඩේ අත්හිටවනු ලැබූ නොහොත් මාරුකරණ ලැබූ භාරකාරයෙකු ගෙන් දේපල නැවත ලබා ගැණීමට බලය.

35. යම් විටක මේ ආඥපණ්තේ නියෝගවල ප්‍රකාරයට වැඩේ අත්හිටවනුලැබූ නොහොත් මාරුකරණලැබූ යම් විහාරයක හෝ දේවාලයක භාරකාරයෙක් යම් විහාරයකට හෝ දේවාලයකට අසීති වංචලදේපල හෝ නිශ්චල දේපල භාරකාරයෙක් සේ තමා විසින්ම නොහොත් තමා වෙනුවෙන් අත් කෙණේකු විසින් අත්අවංගුණි වචනවමින් එක්කෝ කති විදිමින් එකී විහාරයට හෝ දේවාලයට එවකට පත්ව සිටින භාරකාරයන්ට හෝ දිස්ත්‍රික්කොමිටිය විසින් ඒ ගැණ බලයදී විකකලකට පත්කල කෙණේකුට හෝ එකී දේපල භාරකාරයෙකු පැහැරඇරියොත් එක්කෝ භාරදෙන්ට බැරිය කීවොත් එකී භාරකාරයන්ට හෝ දිස්ත්‍රික්කොමිටියට හෝ ඒ කොමිටිය විසින් විකකලකට බලයදුන් අයට හෝ එකී භාරකාරයා විසින් දේපල එකී භාරකාරයන්ට හෝ දිස්ත්‍රික් කොමිටියට හෝ ඒ කොමිටිය විසින් විකකලකට බලයදුන් අයට හෝ භාරදෙන හැටියට අණකරමින් වරන්තුවක් දෙනලෙස දිස්ත්‍රික් නඩුකාරතැනගෙන් ඉල්ලා සිටින්නට බලය කිබේ. ඒ නඩුකාර තැන විසින් පිස්කාල්ගැනට හෝ බැප්‍රවි පිස්කාල්ගැනට වරන්තුව ඇරලා ඒ නඩුකාරතැනගේම නඩුතීන්දුවක් ඉණි කරණ පණිස වරන්තුවක් ඇති කල්හි කරන්නාක් මෙන් එකී ඉල්ලීමේ හැටියට දේපල භාරදෙවන්නට බලය කිබේ. එසේ කරණ පිණිස එකී ඉල්ලුමපත්‍රය හා සමග වැඩේ අත්හිට විමට හෝ මාරුකිරීමට කලාවූ දිස්ත්‍රික් කොමිටියේ ප්‍රධාන තැනගේ අත්සන් ඇති නිසආකාර සහතිකකල අඥවක් තිබෙන්නට ඕනෑය. එසේ දෙනලද ඉල්ලුමපත්‍රය එකී ආඥාණ සදහන්වූ භාරණ බැලුපාරටම සැබෑගැණීමට සාක්‍ෂියක්වන්න ඇර ඉහතකී ලෙස ක්‍රියාකිරීමට නඩුකාරතැනට සෑහෙණ බලකඩදසියක් වේ.

ඇමුර්වුවක්
වුන නමුත්
කොමිටියේ
ඉතිරි
මැමිබර්වරුන්ට
ක්‍රියාකිරීමට
බලය තිබෙන
වග.

36. මේ ආඥාපණ්‍යා යටතේ පිහිටුවන ලද කොමිටියක මැමිබර් කෙනෙක් ඒ තනතුර පිළිගන්ව බැරිකඩ්වටකදී හෝ මැරුණ විටකදී හෝ ගෑර ගතවියේ නොහොත් ඥානයක් තියේ නිතභාවය නිසා වැඩකරන්ට බැරිවුන විටකදී හෝ යෝග්‍යකම් නැතිවිටකදී හෝ කැමැත්තෙන්ම අත්ඇරුණ විටකදී හෝ වසඟුනඩානවය ලැබූ විටකදී හෝ හය ගෙවන්ට බැරි විටකදී හෝ ලබ්‍යානිතයෙන් පිට ගිය විටකදී හෝ ඒ වෙනුවට කෙනෙක් පත්වෙනකල් එකී කොමිටියේ ඉතිරි මැමිබර් හෝ මැමිබර්වරු විසින්, එකී කොමිටියේ සභා රැස්වීම කදී යම් ප්‍රශ්නයක් තීරණයකරගැනීමට මිනූකරණ මැමි බර්වරුන්ගේ ගණන ගැණ මේ ආඥාපණ්‍යා යටතේ පණවන ලද්දේ වුව ව්‍යවස්ථාවක වෙන අන්දමකට යමක් නියමකර තිබේ නම් පුළුවන් නම්, මේ ආඥාපණ්‍යා අදහස් ඉගැන්වීම පිණිස මිනූකරණ සෑම සියලු ක්‍රියාවලදී කාරණවල සහ දේවල්ද නොකඩව පලමුලෙස කලයුතුය.

අයුත්තේ
අත්පනනක
කලාව දේපල
නැවත
ලබාගැනීම.

37. යම් විභාගකට හෝ දේවාලයකට අයිති දේපල ඒ විභාගයට හෝ දේවාලයට අලාභ පැමිණෙන හැටියකට මීට ඉහත විකුණලා නොහොත් උකස්කරලා නොහොත් වෙන අන්දමකින් අත්පනනකකරලා තිබෙන බව දිස්කිත් කොමිටියට හොඳකාර දැනගන්ව ලැබුන විටකදී එකී විකිණීම නොහොත් උකස් නොහොත් අත්පනනක කිරීම අවලංගුකොට එකී දේපල නැවත ලබාගත් නොපිණිස භාරකාර යන් ලවා නඩුකියවීම එකී කොමිටියේ යුතුකමක්ය.

උපහිසමය.

එසේවිනමුත් දෙපසක අතරේ ප්‍රයෝගයක් නැතිවිටකදී නඩුකාරවැන විසින් යම් විකිණීමක් හෝ උකස්කර හෝ අත්පනනකකිරීමක් හෝ අවලංගුකිරීමේදී මුදලට ගත් අයට නොහොත් උකස්ව ගත් අයට නොහොත් නමාගේ සනාක යට ගත් අයට එකී දේපලවලට හෝ දේපලවල ස්ථාවරය යෙන් වැඩිදියුණුවක්කර තිබෙනම් එහි වටිනාකම ලැබෙන හැටියට නඩුකියවු කලයුතුය.

බදුකාර අවලංගු
කරව
නඩුකාරවැනට
පුළුවන් බව.

38. (a) යම් විභාගකට හෝ දේවාලයකට අයිති දේපල ඒ විභාගයට හෝ දේවාලයට ප්‍රයෝජන ලැබෙන්නට බැරිතරම් දීඬි කාලයකට මීට ඉහත බදුදීලා තිබෙන බව, නොහොත්

- (b) බදු පොතෙන්දුලු හැටියට අපරිණාවෙන් අත්පනනක කරලා තිබෙන බව, නොහොත්
- (c) අඩු ගණනකට බදුදී තිබෙන වග පැහැදිලිලෙසම පෙනෙන බව, නොහොත්
- (d) බදුදෙන අයගේ නොහොත් ඔහුගේ නෑයෙකුගේ නොහොත් වැඩකාරයෙකුගේ පුද්ගලික ප්‍රයෝජනය සඳහා බදුදී තිබෙන බව, නොහොත්
- (e) වංචා අදහස්කින් බදුදීලා තිබෙන බව

සෑහෙන බලය ඇති නඩුකාරයෙකුට හොඳකාර ඔප්පුවන විටකදී එකී නඩුකාරවැන විසින් එකී බදුද අවලංගුකොට මේ ආඥාපණ්‍යා යටතේ ඒ දේපල භාරව සිටින්නට මිනූකරණ කාරකයන්ට ඒවා නැවත භාරදිය යුතුය.

උපහිසමය.

එහෙත් එසේ අවලංගුකල බදුද ගැණ බදුදෙන අය සහ බදුගත් අය අතරේ ප්‍රයෝගයක් නොතිබුන විටකදී නඩුකාරවැන විසින් බදුකාරයට බදුදකරණ කාලයේදී ඔහු විසින් දේපලවලට ස්ථාවරයෙන් කල වැඩිදියුණුව ගැණ සෑහෙන ගණනක් ලැබෙන ලෙස නියමකල යුතුය.

ගනවුන්ගේ
අණ ඉන්
විභාගය හැඩගස්
ගැණ හෝ
රැස්කාරිය
පැහැරදීම
ගැණ හෝ
විභාගයක
නොහොත්
දේවාලයක
කාරණ පිළිබඳව
යම් වැදගත්
කමක් ඇති
යෙකෙකු විසින්
භාරකාරයෙකුට
නොහොත්
කොමිටියේ

39. යම් විභාගකට හෝ දේවාලයකට ගැණ එක්කෝ එකී වැදුම්පිටු කිරීම හෝ අවතේව ගැණ හෝ ඊට අයිති භාරවල ගැණ වැදගත්මක් ඇති කෙනෙකු හෝ කෙනෙකුක් විසින්, මේ ආඥාපණ්‍යා ප්‍රකාරයට පත්කරණලද භාරකාරයෙකු හෝ කොමිටියක මැමිබර් කෙනෙකු විසින් තමාට භාරදෙන්නට නොහොත් පවරන්ට යෙදුනාඩුකාරණ සම්බන්ධ කල අයුත්තක් ගැණ හෝ විශ්වාසනීයයක් ගැණ හෝ රැස්කාරිය පැහැර දැරීමක් ගැණ හෝ, එකී විභාග නොහොත් දේවාලය පිහිටා තිබෙන පලාතේ නඩු ඇසීමට බලය ඇති දිසත්‍රික් නඩුගාරාමේ, ඒකී විභාගයේ හෝ දේවාලයේ කාරණ ගැණ වැදගත්කමක් ඇති වෙන කෙනෙක් පැමිණිලිකාරයෙක්වීමට එකතුකරනෙහෙණ, නඩුකියන්ට පුළුවන. තවද එකී භාරකාරයා හෝ මැමිබර් විසින් යම් ක්‍රියාවක් විශේෂයෙන් කරණහැටියට අණකරන්ටත් එකී භාරකාරයා හෝ

මැමිබර් කෙනෙකුට විරුව වැඩිවී නඩුකරාමේ නඩුකරාමේ පුළුවන්ව.

නඩුකරාමේ යම් කෙනෙකුට පුළුවන්වන පිණිස තිබෙන්නේ "වැදගත්කම" විසාර කිරීම.

ආණ්ඩුකාර උතුමානන් වහන්සේගේ අවසර නැතුව මිනිසුන් විහාරය කවන්නේ දේවාලයකට වත් ඉඩම් ලබාගැනීම හහනම් බව.

මේ ආඥාපණ්ඩ නිදහසට ආරක්ෂා පත් කිරීමට අතරේ විහාර දේවාල සහකාර දේපල අත්සන්කර කිරීම අවලංගු බව.

අවලංගු කිරීම.

මැමිබර් විසින් අලාභය හා වියදම ගෙවන හැටියට නඩුකරාමේ දුටු දෙනටත් එකිනෙකාට හෝ මැමිබර් නිලයෙන් අහස් කරණ හැටියට අණකරන්නටත් එකී නඩුකරාමේ නඩුකාර නැතට බලය තිබේ.

40. මේලෙකම ඉහළින් තිබෙන වගන්තියේ ප්‍රකාරයට නඩු කියවන පුළුවන්වන පිණිස යම් කෙනෙකුට තිබියයුතු වැදගත්කම මුදල් පිළිබඳව කරුණක්ව තිබෙන්නට ඕනෑකරන්නේ නැත, එක්කෝ පැහැදිලිවගයෙන් නමාටම තිබෙන වැදගත්කමක් වෙන්නට ඕනෑකරන්නේ නැත, එක්කෝ භාරවූ දේවල් ගැණ කලමනාකරීමට හෝ එහි ප්‍රධානියාට හවුල් වෙන්නට සෑහෙනවරමේ වැදගත්කමක්ව තිබෙන්නට ඕනෑ කරන්නේ නැත. යම් විහාරයක හෝ දේවාලයක වැදුම් පිළුම් හෝ ආවරණ කිරීමේදී එහි පැමිණීමට යුතුකම් ඇත් නොවූ එක්කෝ එහි පැමිණෙන පුරුද්දක් ඇතුළු සිටියාවූ එක්කෝ දන්දීමේ ඵලයෙන් කොටසක් ලබන පුරුද්දක් ඇතුළු සිටියාවූ යම් කෙනෙකුට ඇද්ද ඒ අය මේ ලෙසම ඉහල වගන්තියෙන් අහවන කෙනෙකුකි කලපනා කලයුතුය.

41. මේ ආඥාපණ්ඩ වලංගු වීමට පැමිණිනැන් පවත් ඉන් පසුව විහාරයකට හෝ දේවාලයකට එක්කෝ යම් විහාරයක් හෝ දේවාලයක් ගැණ, නොහොත් ඒ වෙනුවෙන් එක්කෝ ඒ උදෙසා, යම් භාරකාරයෙකුට හෝ, ලංකාවේ ආණ්ඩුපේ මුද්දරය දරණ අවසර පත්‍රයක් උතුමානන්වහන්සේගෙන් ලබාගෙනගණ, රූපියල් පණහක් නොහොත් ඊට වැඩි ගණනක් වටිනාකම් ඇති ඉඩමක් හෝ වෙන නිශ්චල දේපල එක්කෝ යම් ඉඩමකින් හෝ වෙන නිශ්චල දේපලවලින් හවුල් ලැබීම යුතු නැත. තවද යම් කෙනෙකු එබඳු අවසරපත්‍රයක් පලමුවෙන් ලබාගෙනගණ අනන්ත කැමැත්තකින් ඔහු තැනිපත්‍රයකින් හෝ සින්නක්කර මුද්දරය පිට හෝ වෙන ආකාරයකින් හෝ එකී විහාරයට හෝ දේවාලයට නොහොත් එකී විහාරය හෝ දේවාලය ගැණ එක්කෝ ඒ වෙනුවෙන් හෝ ඒ උදෙසා භාරකාරයක්ව සිටින කෙනෙකුට නොහොත් භාරකාරයන්ව සිටින අයවහන්සේ ඉහත කී වටිනාකම ඇති යම් ඉඩමක් හෝ වෙන නිශ්චල දේපලක් එක්කෝ එකී නඩුකරාමේ පවරණ අභිප්‍රායක් හැඟවීමෙන් එක්කෝ පවරන්නට උත්සාහ කලොත් එකී ඉඩම් හෝ දේපල නොහොත් හවුල් අනන්තකැමැත්තක් පිට හෝ තැනිපත්‍රයක් පිට හෝ සින්නක්කරයක් පිටදුන් නමුත් නඩුමාගීයේ ප්‍රකාරයට හිමිකම් ඇති උරුමක්කාරයාට නොහොත් උරුමක්කාරයන්ට ලැබී මවුන් සහකාර වන්නේය.

42. යම් විහාරයකට හෝ දේවාලයකට අයිති වංචල දේපල හෝ නිශ්චල දේපල මේ ආඥාපණ්ඩ නිදහසට අත්සන්කර දීනටත් මෙහි නියෝගකර තිබෙන හැටියට භාරකාරයන් පත් කරණ දිනටත් අතරේ විකිණීමෙන් හෝ උකස්කිරීමෙන් හෝ තැනිදීමෙන් හෝ වෙන අනුමතයක් හෝ අත්සන්කර කලොත් ඒ අත්සන්කර කිරීමෙන් නඩුමාගීයේ ප්‍රකාරයට බලයක්වත් වැදගත්කමක්වත් නැත. ඒක සම්පූර්ණයෙන්ම නිෂේද්‍රව අවලංගු වෙන්නේය.

43. වර්ෂ 1889ගේ 3 වෙනි ආඥාපණ්ඩය, 1895ගේ 17 වෙනි ආඥාපණ්ඩය, 1901ගේ 3 වෙනි ආඥාපණ්ඩය මෙයින් අවලංගු කලා ඇත.

(පාසන්කල බවට)

D. D. WEERESINGHE, Mohandiram,
Acting Chief Sinhalese Translator to Government.